

उद्वसित (wie eben) n. *Wohnung* AK. 2, 2, 4. H. 990. — Vgl. अवसित 2.

उदवाप (उ० + वाप) m. N. pr. eines Mannes, s. औदवापि.

उदवास (उ० + वा०) m. *Aufenthalt im Wasser* P. 6, 3, 58. उदवासं च यो वसेत् MBh. 13, 354. निनाप सात्यतकिमोत्किरानिलाः सकृत्परात्रीरु-
दवासतत्परा KUMĀRAS. 3, 26.

उदवाह (उ० + वा०) adj. *Wasser bringend*: पत्न्य RV. 1, 38, 9. die Ma-
rut 5, 58, 3. AV. 18, 2, 22. P. 6, 3, 57, Sch. (सेज्ञायाम्).

उदवाहन (उ० + वा०) P. 6, 3, 58. n. 1) *Wassergefäß*. — 2) *Wolke*
WILSON.

उद्विन्दु und उद्विवध = उदकविन्दु und उदकविवध P. 6, 3, 60.

उद्वज्ज (उ० + वज्ज) m. N. pr. eines Mannes, s. औदवज्जि.

उदशराव (उ० + श०) m. *Schüssel mit Wasser* KHAND. UP. 8, 8, 1.

उदमुद्ध (उ० + मु०) m. desgl., s. औदमुद्धि.

उदमु (उद् + मु) adj. *bei dem die Thränen hervorbrechen, weinend*
RAGH. 12, 14. AMAR. 11. यच्चक्रे लाटनारीणामुदमुकलुषा दशः (hier kann
उदमु auch subst. *hervorbrechende Thränen* sein) KATHĀS. 19, 104.

उदश्चित् (उद् + श्चित् von श्चि) n. SIDDH. K. 231, a, 8. zwei Theile But-
termilch mit einem Theile Wasser AK. 2, 9, 53. H. 409. SUÇR. 1, 313, 20.
2, 247, 3. उदश्चित्त्वोषः Sch. zu P. 1, 4, 19. 8, 2, 10.

उदसक्तु = उदकसक्तु P. 6, 3, 60.

उदसन (von 2. अस् mit उद्) n. *das in-die-Höhe-Werfen, Aufrichten*
P. 3, 1, 20. VĀRTT. 3.

उदस्तोक s. u. स्तोक.

उदस्थान (उद् + स्थान) देशे gaṇa उत्सादि zu P. 4, 1, 86. gaṇa क्त्रा-
दि zu 4, 4, 62.

उदस्थाली s. u. स्थाली.

उदरूपा (उ० + रु०) m. *Gefäß zum Wassers schöpfen* ÇAT. Br. 9, 1, 2,
6. 9. KĀTJ. ÇR. 9, 2, 23.

उदरूरे (उ० + रू०) = उदकरूर P. 6, 3, 60. 1) adj. f. ई *wasserholend*,
Wasserträger VS. 16, 7. AV. 10, 8, 14. KAUC. 75. aquam apportaturus:
प्रविविक्ता नदी रात्रावुदरूरो ऽकृमागतः DAÇ. 1, 25. — 2) m. *Wolke*
WILSON.

उदार्त्त (von अर्त्त mit उद्) m. *das Aufführen, Hinausführen* P. 7, 3, 60,
Sch. तत्रियाणाम् 3, 3, 69, Sch. — Vgl. उदत्त.

उदात्त (von दा, ददाति mit उद् + दा) 1) adj. *hoch, hervorragend* (sinn-
lich und übertr.): उदात्तदत्तानां कुञ्जराणाम् R. 2, 100, 10. उदात्तविवेक
PRAB. 97, 1. अविक्तथनः तमावानतिगम्भीरो मकासन्नः । स्थेपात्रिगूढमानो
धीरिदात्तो दृढव्रतः कथितः ॥ SĀH. D. 32, 20. hochbetont und m. (näml.
स्वर) *hoher Ton*, Acut RV. PRĀT. 3, 1. उदात्तरोदात्तात् 2. उदात्तश्रुति
3. उच्चैरुदात्तः VS. PRĀT. 1, 109. तस्यादित उदात्तं स्वार्धमात्रम् 127. Nir.
4, 25. P. 1, 2, 29. 37. 7, 3, 34. AK. 1, 1, 5, 5. उदात्तव P. 1, 2, 31, Sch. —
Nach H. 367: *grossmüthig*; nach H. an. 3, 254: *freigebig, gross, ange-
nehm* (हृद्य); nach MED. t. 96: *mitteilidig und freigebig*. — 2) m. a)
Acut (s. u. 1.) — b) *Gabe*. — c) *ein best. musicalisches Instrument* ÇAB-
DAR. im ÇKDR. — d) *eine best. Redefigur* (s. u. 3.). — e) *Geschäft* (क-
त्य) MED. — 3) n. *Ausschmückung, Verschönerung, eine Redefigur*: उ-
दात्तमृद्देशरितं श्राध्यं चान्योपलक्षणां KUYALAJ. 153, b. SĀH. D. 732. — Vgl.
अनुदात्त.

उदात्तमय (von उदात्त) adj. *dem hohen Ton ähnlich*: उदात्तमयो ऽन्यत्र
नीच एव VS. PRĀT. 1, 151.

उदात्ताराधव (उ० + रा०) Titel eines Dramas SĀH. D. 129, 19.

उदात्तवत् (von उदात्त) adj. *mit dem hohen Ton versehen* VS. PRĀT.
4, 131. P. 8, 1, 71.

उदान (von 2. अन् mit उद्) m. 1) *das Auf-, Einathmen, Athemzug*;
*einer der drei oder fünf Winde des Körpers, der von der Kehle zum Ko-
pfe aufsteigt*, AK. 1, 1, 59. H. 1109. an. 3, 361. MED. n. 42. VS. 1, 20.
6, 20. 7, 27. त्रयो वै प्राणाः प्राण उदानो व्यानः ÇAT. Br. 9, 4, 2, 10. उदानेन
हृद्यं पुरुषः पूर्यत इव 11, 2, 4, 5. 1, 3, 1, 7. 11, 8, 3, 6. 5, 2, 8. 14, 4, 1, 10. AIR.
Br. 1, 7. KAUC. 72. PRAÇNOP. 3, 7. SUÇR. 1, 17, 3. प्राणोदानो समानश्च व्या-
नश्चापान एव च 230, 7. उदानो नाम यस्तूर्धमुपैति पवनेत्तमः 12. MBh. 3,
13966. 13970. 14, 612. fgg. उदानः कण्ठस्थानीय ऊर्ध्वगमनवानुक्रमणवा-
युः VEDĀNTAS. in BENF. Chr. 207, 11. — 2) *buddh. Ausdruck der Freude*
oder des Lobes: उदानमुदानयति (denom. davon) BURN. Intr. 57. fg. Lot.
de la b. l. 822. In dieser Bed. vielleicht verstümmelt aus उदान Band,
gebundene Rede (?); vgl. अवदान und निदान. — 3) *Nabel* H. an. MED.
— 4) *Augenwimper* ÇABDAR. im ÇKDR. — 5) *eine bes. Art Schlange* H.
an. MED.

उदानय्, उदानयति s. u. उदान 2.

उदापि (उद् + 2. आपि) m. N. pr. ein Sohn Sahadeva's HARIV. LANGL.
I, 151; der Text (1812) hat fälschlich उदापु. Variante: सोमापि VP. 463;
vgl. LIA. I, Anh. XXXII, N. 3.

उदपेतिन् (उद् + पे०) m. N. pr. eines Sohnes von Viçvāmītra
MBh. 13, 253.

उदाप्यम् (von उद् + 1. आप्य) adv. *wasseraufwärts, gegen den Strom*:
यस्त्रोवाच परकीर्तिं प्रतिकूलमुदाप्यम् । तं कृत्ये ऽभिनिर्वर्तय AV. 10,
1, 7.

उदाय s. च्युदाय.

उदायस (उद् + आ०) m. N. pr. eines Fürsten LIA. I, Anh. XXXII,
N. 3.

उदायुध (उद् + आ०) adj. *der die Waffe erhoben hat, wobei die Waf-
fen erhoben sind*: अनुसस्रुहदायुधाः MBh. 1, 4099. 3, 14591. R. 1, 76, 23.
RAGH. 12, 44. शर्वर्षेरुदायुधैः MBh. 13, 1979.

उदारै (von अर्त्त mit उद्) 1) adj. f. आ und ई gaṇa बहुधा zu P. 4, 1,
45. a) *erhaben, edel, ausgezeichnet, vorzüglich*: कुमारश्च त्रीनुरारान् N. 1,
8. 4. BHAG. 7, 18. DAÇ. 2, 58. R. 1, 1, 5. VID. 133. DHŪRTAS. 71, 6. ०सन्न R.
3, 37, 34. ०सन्नाभिन्न 4, 47, 19. उदारार्थमङ्गदे वाक्यमब्रवीत् 5, 1, 59. म-
धुरादारै वाक्यम् 1, 33, 3. उदारमेव विद्वांसो धर्मं प्राङ्मनीषिणः । उदारं
प्रतिपद्यस्व नावरे स्थातुमर्हसि ॥ MBh. 3, 1316. ०वृत्त R. 1, 2, 45. ०चरित
Hit. I, 64. ०मति RAGH. 8, 90. ०दर्शन R. 3, 74, 22. KUMĀRAS. 3, 36. ०सत्कार
KATHĀS. 16, 26. कल्पः ÇĀK. 67, 18. ०कीर्ति ein Bein. Çiva's ÇIV. वन,
वृत्त MBh. 3, 13158. fg. धगुरु R. 6, 96, 8. RAGH. 13, 79. ०माएन KATHĀS.
17, 125. ०कार PRAB. 93, 1. — SUÇR. 2, 326, 19. 421, 17. 450, 12. 481, 21. 490,
1. ÇĀK. 99, 13. KUMĀRAS. 7, 14. KATHĀS. 22, 258. रथोदार der trefflichste
der Wagen MBh. 3, 16511. f. आ MBh. 13, 1840. R. 1, 33, 8. 4, 21, 17. 29.
RAGH. 5, 12. KATHĀS. 13, 196. उदारम् adv. *laut* (Sch.: = उच्चैस्): प्रगी-
यते ÇICUP. 4, 33. Nach den Lexicographen (AK. 3, 1, 8. 4, 194. TRIK. 3,